

Халăх медицина

ЅЁРЛЕХИ ЁСЛЕКРЕН

Темише тумлам шыв янă пёр апат кашăкё сахăра сүлăм сийён тытмалла. Сахăр каштах капăкланма пуслать, витёр куранакан карамель пулать. Кашăка сүлăм шинче сак карамель коньякран тексёмрех төслё пуличченех /анчах хуралма памалла мар/ тытмалла. Вёрискерне чей кашăкне ямалла, сивёнсе хытма памалла. Ёслёк пуслансан карамеле ёммелле.

СТРЕСРАН – ПЁТНЁК

Яшка турилкке тин вёренё шыв ямалла, аптека пётнёк /мята/ эфир савне 3-4 тумлам хушмалла. Сават шинелле пёшкёмелле, пуса ал шаллипе витмелле, ыра шёршлă пăспа 5-10 минут сывламалла. Процедура хысқан темише минут канса выртмалла, лайахи пирки кана шухашламалла. Стресан телли-палли те юлмё.

ЧЁРЕ АПТРАТСАН

Аш арманёпе паланпа катаркас сырлисене вёррипе пёрлех авёртмалла. Теркаланă пан улми хушмалла. Симёссене пурне те 100-шер грамм илмелле. Сүлăм шинче 150 грамм пыла ирёлтермелле, 5 грамм прополис хушса пăтратмалла та пётмепех палан, катаркас, пан улми хуташне ямалла. Кунне 3 хут пёрер апат кашăкё сымелле.

ШĂМĂ СУХАЛАТЬ

Урари пус пурнен сыпă шăмми мăкарлса тухсан кăвак сухана теркăпа хырмалла, икё сий марльапа шăмă шине хумалла, пластырьпе сирёплетмелле, целлофан хутаç тăханмалла. Компреса ирччен тытмалла. Ирхине урасене сумалла, типётмелле. Мăкарлнă шăмăсене 10 процентлă йод сёрмелле. Кашни кун пёр уйах сипленмелле.

СЁТЛЁ ТАЛ ПИСЕН

Сётлё тал писен /расторопша/ – питё сиплё ёсен-тăран. Унра эфир савёсем, тирамин, гистамин, усаллă ытти хуташ нумай. Сётлё тал писенрен хатёрленё эмелсемпе вараха кайнă сарамакран, пёрер циррозёнчен сипленессё.

Халăх сиплевсисем курак тымарёнчен пуре чирёсемпе кёрешекен шёвек хатёрлессё. Типётнё 1 апат кашăкё тымара эмальленё кастрюльти 1 стакан вёри шыва ярса 30 минут вёретмелле. 2-3 сий марля витёр сёрхтармалла, стакан тулмалăх вёренё шыв хушмалла. Кунне 3 хут апат умён 1-ер апат кашăкё ёсмелле. Шёвек шăк тухассине лайахлатать.

**ЅИЛПЕ КУЅЅУЛЬ
ЮХАТЬ**

Ѕамартана хуппи сёмёрелесрен асёрханса чăмарла пёсёрмелле. Унтан сёмсен шакаса хуппине кăшт сурмалла. Ѕамартана тăрăхла 2 пай туса касмалла, саррине асёрханса кăлармалла. Пушаннă вырăна сахăр тултармалла та пайсене пёрлештермелле, шёвёр вёсне аялалла туса черкене лартмалла. Ѕамартан черке тёпне перёнмелле мар, шёвек сёрханма вырăн хăвармалла.

Ѕамартан юхнă шёвеке куса кунне 1 хут 1-ер тумлам 18 кун тумлатмалла. Пёр уйах тăхтанă хысқан каллех саван чухлё сипленмелле. Малашне 3 уйахра пёрер сиплев курсё ирттерсен ситет.

Шёвеке сивётмёшре упрамалла. Сипленес умён 1-2 сехет маларах ашанма кăларса лартмалла.

**КĂШМАНПА
ЛИМОН**

Юнри гемоглобин шайё чаксан 1 килограмм хёрлё кашмана хуппинчен тасатмалла, теркăпа хырмалла, тин вёренё 3 литр шыва ямалла. Сивёниччен лартмалла, сёрхтармалла, 2 лимон сёткенё тата 1 стакан пыл хушмалла. Лайах пăтратмалла. Кунне 3 хут апатчен сур сехет маларах 1-ер стакан ёсмелле. Сивётмёшре упрамалла.

Сипленме пусласан малтанхи кунсенчех гемоглобин чакнипе пус савранны иртет, вай кёрет. Темише кунран йалтах йёркеленет.

Йёлтёр йёрёпе, сывлăх сүлёпе – малтан-малалла, сётнеру патне!

Ан сиенле

**ЭМАЛЬ СЙЁНЕТ,
МЫШЦА ХУТЛАНАТЬ**

Хăшёсем сыварнă чухне шалне шатартаттараçсё. Сакна пула эмаль сийёнет, шал япăхатъ, каталать, янах мышцисем хутланаçсё, пус ыратать. Индиецсем вара сак амакпа аптрамаçсё – вёсене йога мелёсем пулăшаçсё. Хусканусене кунне темише хут тата кашине сыварас умён тумалла.

1. Савара хытă кармалла та 3-4 минут хупмасёр тытса тăмалла.

2. Савара хытă карса аялти янах шăмине малтан сылтăмалла, унтан сулахаялла куçармалла. 5 хут тумалла.

3. Тутасене сятă хупмалла, унтан янах шăмине аялалла куçармалла. 5 хут тумалла.

4. Куса хытă хёсмелле, пит мышцисене 10 сёккунта хытармалла. Сакан хысқан куçсене лайахрах усмалла, пит мышцисене сёмсетмелле. Хускану компьютерпа е ларса хутпа ёслекен-

семшён те усаллă, пит мышцисем хытнине ирттерет.

5. Пит мышцисене сёмсетмелле, куса тата савара лайахрах усмалла, чёлхене кăлармалла, темише минут сапла тытса тăмалла. 5-7 хут тумалла.

6. Пуса майёпен сехет йёппи куçнă май савармалла, унтан – хирёсле, 5-7-шер хут. Хускану май тата хул пуçси мышцисем хытнине ирттерет.

7. Стресс чухне хул пуçси мышцисем ыратаçсё. Сакна ирттерме хул пуçсисене черетпе 2-шер сёккунт сёклентерсе тăмалла. Унтан иккёшне те пёр харăс сёклентерсе хутлатмалла. 5-7 хут тумалла.

8. Пуса тёрё тытмалла, малтан сылтăм, унтан сулахай хул пуçси урлă пăхмалла. Хусканăва майёпен 10 хут тумалла, унтан хусканăва хăвартлатмалла.

**Нарăсан 1-мёшёнчен – йунё хакпа
Хисеплё вулакансем! "Хыпар" Издательство сурчён
кăларăмёсене 2014 сүлән II сурринчен илсе тăмашкăн
нарăсан 1-мёшёнчен тытанса пуш уйахён 31-мёшёччен
иртнё сүлхи хаксемпе сырăнтараçсё.**

КĂЛАРАМСЕМ	ИНДЕКС	СЫРАНТАРУ ХАКЕСЕМ			
		Почта уйрăмёсенче	«Чăваш пичет» киоскёсенче	«Советская Чувашия» киоскёсенче	Редакция
Хыпар	54800	460-86	279	279	144
Хыпар-шăмат кун	78353	218-22	141	141	90
Самраксен хасачё	54804	272-22	231	231	144
Чăваш хёрарамё	11515	243-18	213	213	141
Сывлăх	11524	130-98	111	111	81
Кил-сурт, хушма хушалăх	54806	122-70	111	111	81
Хресчен сасси	54838	226-62	162	162	114
Хресчен сасси-кил	43887	102-90	84	84	61-20
Тăван Атăл	11529	251-76	216	216	168
Капкăн	24608	122-10	105	105	87
ЛИК (Литература. Искусство. Культура)	83429	127-92	120	120	100
Вести Чувашии	54807	220-08	186	186	144
Собрание законодательства Чувашской Республики	54847	695-88	660	660	570
Тантăш	54802	192-18	132	132	90
Самант	73208	155-64	156	156	120
Тетте	73771	119-58	111	111	90

ЅАНТАЛАК

кăнтăрла сёрле

06.02	- 20	- 22	■
07.02	- 18	- 16	■
08.02	- 10	- 10	■
09.02	- 8	- 7	■
10.02	- 6	- 7	■
11.02	- 9	- 11	■
12.02	- 10	- 10	■

Хытмлӑх

КАШНИН – ХАЙӒН КӒВВИ

Сынсем мӑн авалтанпах сасӑн хайне евӑр асамла хават пуррине пӑлнӑ. Кӑлӑ, савӑнаҫ е хурлаһ юрри – чи малтанах сасӑ. Асчахсем чан янӑравӑ иммунитетта вайлатнине ҫирӑплетсе панӑ.

Услахри мӑн пур объект тӑрлӑ вӑрамӑш сасӑ хумӑсем кӑларать. Ҫав шутра – этем те. Пирӑн кашнин хамӑрӑн кӑвӑ пур. Ҫынра пурте янӑрат: ӳт, ҫӳҫ, шӑмӑсем, шалти органсем... Эпир сывӑ чухне хумсен вӑрамӑшпе тӑташлӑх ӑшӑнмасть. Мӑн те пулин хавшасан вара хумсен юхӑмӑ пӑсӑлат, ҫын чирлет. Органсен ҫут ҫанталӑк чӑтрӑнӑвне тавӑрма, сывлаха лайӑхлатма специалистсем ҫакӑнта асӑнӑ са- сӑсене тӑрӑс калама сӑнеҫҫӑ.

«А» сасӑ тӑрлӑ сӑлтавпа ыратнине ирттерет, чӑрене, ӳпкен ҫӳлти пайне сиплет, шалкӑм ҫапсан, респиратор чирӑсем аптратсан пула- шать, тӑртӑмӑсене кислородпа туллин тивӑҫтерсе пӑтӑм организм хаватла витӑм кӳрет.

«В» сасӑ нерв тытӑмне, сурӑм шӑммипе пуҫ мимине паха витӑм кӳрет.

«Е» сасӑ организм япӑх энергирен хӑтӑлма пулашӑть, пуҫ мимине, эндокрин парӑсене ыра витӑм кӳрет.

«З» сасӑпа карланкӑ, ҫит евӑрлӑ пар тата ун ҫумӑнчи пар чирӑсенчен сипленме уҫӑ кураҫҫӑ.

«И» сасӑ чӑре, куҫ, хӑлха чирӑсем, сунас, пӑре ҫитменлӑхӑ аптратсан пулашӑть.

«М» сасӑ пӑтӑм организм витӑм кӳрет, чӑре чирӑсенчен сиплет, пуҫ мимин юн тымарӑсен ӑҫне лайӑхлатать.

«Н» сасӑ пуҫ мимин сылтӑм ҫуррин чирӑсен- чен сыватать, туйӑмлаха, пултарулаха вайла- тать.

«О» сасӑ кӑкӑрта сиплӑх чӑтрӑвне пуҫарать, ҫапла майпа ӳслӑкрен, бронхитран, трахеитран, ӳпке шыҫҫинчен сипленме, ыратнине, хытса ларнине, туберкулез чухне сывлаха лайӑхлатма пулашӑть.

«С» сасӑ чӑрешӑн, юн тымарӑсемшӑн, шалти секреци парӑсемшӑн усӑллӑ.

«У» сасӑ пыра, сасӑ чӑлӑхӑсене, хырам тӑлӑнче ырнаҫнӑ пӑтӑм органа сиплет.

«Х» сасӑ организм пӑтӑмӑшле ыра витӑм кӳрет, нерв тытӑмне йӑркене кӑртет, стресс, депресси аптратсан пулашӑть.

«Ч» сасӑ ыйхӑ вӑҫнинчен, неврозран сиплет.

«Э» сасӑ чӑрепе юн тымарӑсен чирӑсенчен аван, ҫыхӑсене ҫирӑплетет, пуҫ мимин ӑҫне лайӑхлатать.

«Ю» сасӑ шӑмӑ, пӑре, шӑк хӑмпин чирӑсен- чен усӑллӑ. Ҫак сасса каланӑ чухне сулахай алапа кӑвапана пуссан тата сылтӑм алла ун ҫине хурса тытсан сиплӑ витӑмӑ вайланать.

«Я» сасӑ пӑтӑм организм ӑҫне ыра витӑм кӳрет, ыратнине ирттерет, нерв тытӑмне сиплет.

«СЫВЛАХ» ХАҪАТПА ТУСЛАШМАЛЛА

Акросӑвӑ Сӑмахпа пит ан ыля, Ытларах ҫынна тӑнла. Вӑҫҫӑр-хӑрҫӑр палкани вӑл – Латсӑр, лайӑх мар йӑла. Анӑҫу хӑҫан килет? Хӑҫан чун йышра хӑрет! Халӑхпа ӑҫе тухсасӑн Авӑнма ҫак ҫын пӑлет. Ҫӑнине хушсах пырар, Алӑка уҫсах тӑрар! Тумламран пулать-ҫке тинӑс, – Пурте харӑс вай хура! Акара та сухара Тар ан типтӑр ҫухара. Ун чухне вара мухтавлӑн Сана чыслӑҫ уявра. Лашупа ҫула тухсан Ан хӑвартӑр пӑрахса. Шӑвӑнтар тек ҫунуна эс Малалла кӑна пӑхса. Аслӑ ҫул пире чӑнет, Лакӑма ан лекӑр, тет! Лӑпланма пӑлме ҫынсемшӑн Ав, поэт та хӑпӑртет... Геннадий КУЗНЕЦОВ. /Акросӑвӑра йӑркесен пӑрремӑш сас паллийӑсене ҫӳлтен аялалла вуламалла./

БАЛЬЗАМА СИВӒТМӒШРЕ УПРАМАЛЛА

Уйӑх хушши вӑхӑҫӑсем пӑтранса тӑрсан, ҫамарталӑх поликис- тозӑ аптратсан килте ятарлӑ бальзам ӑҫсе сипленме пулать.

Аптека чага экстрактне /бе- фунгин/ 100 грамм, вӑтетнӑ типӑ шӑнӑр кураҫкӑпе /подо- рожник/ шӑлан ҫыри 75-шер грамм, хыр папки 60 грамм, армути /полюнь горькая/ 2,5 грамм кирлӑ. Пӑтӑмпех вӑресе сивӑннӑ 3 литр шыва ямалла, 12 сехет лартмалла. Унтан шыв мунчинче вӑреме кӑртмелле, вайсӑр ҫулам ҫинче 2 сехет тытмалла. Ҫакӑн хыҫҫӑн каст- рюле ӑшӑ чӑркесе 12 сехет лартмалла. Сӑрӑхтармалла. 250 грамм паха пыл, 125 грамм коньяк, 100 грамм ап- текӑра сутакан алоӑ сӑткенне хушса пӑтратмалла.

Алоӑ сӑткенне килте те хатӑрлеме пулать. Курӑка пӑр эрне шӑвармалла мар, унтан ҫулҫисене касса сивӑтмӑше пӑр эрнене хумалла. Кайран аш арманӑе авӑртмалла, те- миҫе хуҫлатнӑ марля витӑр

пӑчӑртаса сӑткенне юхтармал- ла. Сӑткенне малтан хатӑрленӑ хутӑша ямалла, хупӑлчапа вит- се сивӑтмӑше тӑватӑ куна лартмалла. Сӑмах май, баль- зама ӑҫсе пӑтеричченех сивӑ- тмӑшре тытмалла.

Малтанхи виҫӑ кун кунне 3 хут апатчен пӑр сехет маларах 1-ер чей кашӑкӑ ӑҫмелле. Бальзама аллерги ҫук пулсан вӑл пӑтичченех кунне 3 хут апатчен пӑр сехет маларах 1- ер апат кашӑкӑ ӑҫмелле. Икӑ эрне тӑхтанӑ хыҫҫӑн бальзама ҫӑнӑрен хатӑрлесе тепӑр курс ирттеме юрать.

Сиплӑ хутӑш хӑрарӑм чирӑ- сенчен кӑна мар, гайморит- ран, отитран, радикулитран, гипертонирен, нервсем пӑсӑл- нинчен, вар-хырам чирӑсен- чен /гастрит, язва/, чӑре, ӳпке, шыҫӑ чирӑсенчен пула- шать.

СИМӒС ЧЕЙ ХӲТӒЛЕТ

Симӑс чейри полифенолсем юнри атерос- клерозпа чӑре чирӑсене аталанма витӑм кӳре- кен холестеринпа ҫусем ирӑлессине хӑвӑртла- таҫҫӑ. Ку юн тымарӑсен пиҫӑлӑхне сыхласа хӑварма, пӑвӑр сулланасран хӑтӑленме, орга- низм пӑтӑмӑшле ватӑлассине вӑрахлатма пула- шать.

Юн тымарӑсем сывах мар пулсан 2 ҫамарта саррине лайӑх лӑкамалла та ҫӑнӑх пуличчен вӑтетнӑ симӑс чей 3-5 грамм хушса пӑтратмал- ла, тӑрех ӑҫмелле. Кунне пӑр хут.

Чей организмран тӑвар кӑларса юн пусӑмне чакарать. Ҫак тӑллевпе тата катарактӑран сыхланма ҫур стакан сӑте 36 градуса ҫити ӑшӑтмалла, 1 апат кашӑкӑ тӑнӑ симӑс чей хушса

пӑтратмалла. Унтан ҫур стакан сивӑ сӑт ямалла. Кунне пӑр стакан ӑҫмелле.

Ачасене кариесран хӑтӑлеме тин вӑренӑ шыва ярса пиҫӑхтернӑ хыҫҫӑн тӑпне ларнӑ симӑс чейпе шӑл тасаттармалла. Вӑл фторлӑ, бактерисене пӑтерет. Сӑт шӑлӑсемшӑн усӑллӑ.

Ҫӑҫӑ хыҫҫӑн темиҫе чашӑк ҫӑра симӑс чей ӑҫсен мухмӑр иртет.

Ар хӑватне ӳстерме те пулашӑть. Эмаль- ленӑ кастрюле 20-30 грамм симӑс чей, 100-200 грамм катӑклӑ сахӑр, 1 литр шурӑ эрех ямалла. Сивӑ ыраҫта 4-5 кун лартмалла. Шӑвек чей тӑслӑ, ун шӑршилӑ пулать. Кунне 1-2 черкке ӑҫмелле – ытларах мар! Икӑ уйӑхран арлӑх пурнӑҫӑ чылай лайӑхланать.

Килти мухмӑр

ХУРА ПӒРӒС ЧИРЕ ХӒВАЛАТЬ

Хура пӑрӑс манкана ҫемҫетсе кӑларакан, бактерисене хирӑс кӑрешекен витӑмпе пӑлӑрса тӑрать, апат ирӑлессине, япаласен ылмашӑнӑвне йӑркене кӑртет.

Кирек хӑш органри чулран. Типӑтнӑ хура иҫӑмӑн вӑррине кӑларса илмелле те ун ыраҫне пӑрӑс пӑрҫине чикмелле. Кунне пӑрре 12-13 сехетсен хушшин- че апатчен ҫур сехет маларах ҫак эмеле лайӑх чӑмласа ҫимел- ле. Пӑрререн пуҫламалла та кашни кун пӑрӑслӑ пӑрер иҫӑм хушса пымалла. 10 кун хыҫҫӑн виҫене чакарса пымалла тата кун сиктерсе сипленмелле. Курс – 1-2 уйӑх.

Стенокарди, кардиоскле- розлӑ ишеми аптратсан, юн тымарӑсене тасатма. 0,5 пыла, 2 апат кашӑкӑ типӑтнӑ укропа, 1-ер апат кашӑкӑ типӑтнӑ корицӑ- на, хура пӑрӑс ҫӑнӑхне, импӑр порошокне, 0,5-шар чей кашӑкӑ кардамонпа тӑнӑ гвоздикӑна хутӑштармалла. Кунне 3-4 хут ҫур чей кашӑкӑ хутӑша катӑркас /боярышник/ чейӑе сыпса ӑҫмелле.

Чӑре чирӑсем нушалантар- сан. Тӑпелесе тултарнӑ 1 апат кашӑкӑ тӑнӑ пӑрӑса 1 стакан пылла хутӑштармалла. Кунне 3 хут 1-ер чей кашӑкӑ ҫимелле.

Кирек мӑнле сӑлтава пула ӳт тӑртансан, ар парӑн чирӑсем пулсан. Тӑнӑ хура пӑрӑса сахӑр пудрипе ҫурмалла хутӑштармал-

ла. Кунне 1-2 хут ҫур чей кашӑкӑ хутӑша вӑрререх 1 стакан шыва ярса тӑрех ӑҫмелле. Ар- лӑх туртӑмӑ вайсӑрлансан 1 стакан сӑте ҫур чей кашӑкӑ тӑнӑ пӑрӑс тата ҫур чей кашӑкӑ сахӑр ярса пӑтратмалла. Кунне 1 стакан ӑҫмелле. Витӑмӑ пӑр хут ӑҫсенех пӑлӑрма пултарать.

Мыҫҫӑсем вайсӑрлансан, неврит пуҫлансан. Тӑнӑ 100 грамм хура пӑрӑса 1 литр тип ҫӑва ямалла, вайсӑр сулам ҫинче 30 минут тытмалла, пӑтратсах тӑмалла. Пулнӑ маҫа пӑлӑм температурина сивӑтмелле, сӑрӑхтармалла. Унпа ыратакан ыраҫсене сӑтӑрмалла.

Шӑл ыратсан. Нимӑрленӑ ыхрана тӑнӑ хура пӑрӑспа пӑр виҫе хирӑс ӑҫмелле те ӑшӑ утиялла витӑнсе вьртмалла.

Шӑнса пӑсӑлсан. Чӑрӑк ста- кан шурӑ эреге пӑр чӑптӑм тӑнӑ пӑрӑс ярса пӑтратмалла. Ҫӑрлене хирӑс ӑҫмелле те ӑшӑ утиялла витӑнсе вьртмалла.

Сыпӑсем сурсан. Вӑсем ҫине ҫак хутӑшпа компресс хумалла: 1-ер чей кашӑкӑ тӑнӑ хура пӑрӑса, ҫӑнӑх тата пыла ҫӑра маҫ пуличчен пӑтратмал- ла. Ыратни иртет.

Сӑлтавӑ пур

ЧӑРЕ ТАППИ ХӒВӒРТЛАНСАН

Чӑре тӑрук сикме пуҫларӑ-и? Сӑлтавне пӑлӑртма тӑрӑшмалла.

Кофе е ҫӑра чей, пепси-кола, кока-кола яланхинчен ытларах ӑҫрӑр. Чӑре сикнин сӑлтавӑ ҫак шӑвексенчи кофеин пулма пултарать. 20-39 тумлам корвалол е валокордин ӑҫмелле, малашне кофепе, ҫӑра чейпе е кока-колӑпа, пепси-колӑпа иртӑхмелле мар.

Стресс тӑссе ирттерме тиврӑ е халӑ те ун ытамӑнче пурӑнатӑр, мӑн те пулин канӑҫсӑрлантарать, пӑшӑрхантарать.

Паян сигарет яланхинчен ытларах туртрӑр. Сӑлтавӑ – никотинӑн пысӑк виҫи. Вӑл час-часах чӑре таппине хӑвӑртлатать /тахикарди/ е улӑштарать /аритми/. Сиенлӑ йӑларан хӑвӑртрах хӑтӑлсан лайӑх.

Нумай пулмасть начарланса кайрӑр. Хӑш чухне ал-ура чӑтрӑме пуҫларӑ, нервсем лӑпкӑ мар. Тен, чӑре сикнин палли – тиреотоксикоз /ҫит евӑрлӑ пар ӑҫӑ ытла хастар/. Тухтӑр патне каймалла, сывлаха тӑрӑслеттермелле.

Ҫак самантра мӑнле те пулин эмелсем ӑҫетӑр. Хӑш-пӑр эмелӑн япӑх витӑмӑ ҫапла пӑлӑрма пултарать. Инструкции тимлӑрех вулӑр. Енчен те унта ҫак эмеле ӑҫсен тахикарди е аритми пуҫланма пултарасси пирки асӑрхаттарнӑ тӑк тухтӑрпа препарат урӑххипе улӑштарасси пирки канашлӑр.

Юлашки вӑхӑтра сывлаш пӑлӑнме пулсан, вай пӑтнине, хӑвӑрт ывӑннине туйтӑр-и? Тен, чӑре сикнин сӑлтавӑ – аритми. Тухтӑр патне каймалла, юн анализӑ памалла.

Чӑре ыратни, сывлаш ҫитменни канӑҫсӑрлантарать. Хӑвӑртрах тухтӑр патне кайӑр! ЭКГ тумалла.

МӒЙӒР ХУППИПЕ ШАЛЧА ПӒРҪИ

Юнри сахӑр шайне чакаран шӑвеке ҫапла хатӑрлӑҫҫӑ. 5 литр кӑрекен эмальленӑ кастрюле 3,5 литр шыв ямалла. Шыв вӑреме кӑрсен асӑрхан мӑйӑрӑн хуппине пӑр ывӑҫ хушмалла. Шыв хӑмӑр тӑслӑ пулать. Унта шалча пӑрҫин /фасоль/ хутаҫне пӑр ывӑҫ ямалла та 5 минут вӑретмелле.

Ҫулам ҫинчен илсен хупласа сивӑничен лартмалла. 4 хут марля витӑр сӑрӑхтармалла, сивӑтмӑшре упрамалла. 200 грамм шӑвеке ҫӑрле пӑчӑкшерӑн ӑҫмелле. Чӑре чирӑсем аптратмаҫҫӑ тӑк виҫене ӑҫтермелле, кӑнтӑрла та кӑштахшарӑн ӑҫмелле. Шӑвек сахӑр диабетӑе аптракансене питӑ усӑллӑ.

МАТТУРСКЕРЁМ МАНӐН

АШШЕ-АМАШНЕ ПУЛАШМА

Шума илме

ШӐЛ ҪИРЁП, УРА ТӢРЁ

Ҫак ҫирёплетӳсен тёрёслёхё иккёлентерет-и? Апла тӑк специалистсен хуравёсемпе паллаштарар-ха.

1. Кишёр ҫини куҫшӑн лайӑх.

Тёрёс! Унра бета-каротин пур, вӑл куҫ ҫивёчлёхне паха витём кӳрет.

2. Сёт шӑлёмем мён чухлё иртерех тухаҫҫё, кайран вёсем ҫавӑн чухлё иртерех япӑхаҫҫё.

Ҫук. Пепкен пёрремёш шӑлём 4 уйӑхрах тухнинче хӑрушши нимён те ҫук. Вӑл кайрантарар

тухнисенчен пачах уйрӑлса тӑмасть. Сёт шӑлёмем 6-8 уйӑха яхӑн пурӑнаҫҫё. Маларах тухрёс пулсан маларах ўкеҫҫё кӑна.

3. Йёни ўпкене ҫирёплетет.

Ача нумай вӑхӑт кӑшӑкрса йёни карланкӑна вёчёрхентерет, сасӑ ҫётесси патне илсе пырать. Унсӑр пуҫне ҫакна та шута илмелле: пепке ахальтен йёрмёшмест, ӑна мён те пулин канӑҫсарлантарать. Тен, ӑна мён те пулин килёшмест, мён те пулин ыратать, ҫиес килет. Ҫулталӑка ҫитмен пепке ачаш пулмасть.

4. Ача ытла ир тӑма пуҫласан урисем кукӑрӑлаҫҫё.

Ачан ури кукӑрри йӑх витёмёпе ҫыхӑнӑ. Ури ҫине чылай иртерех тӑчё пек туйӑнать-и? Апла тӑк часах утма та тытӑнё.

5. Пепке ўснине апата какӑртса кӑларать.

Ҫук. Ытлашши ҫитерсе лартнӑ – ҫавӑнпа каялла кӑларать. Унӑн хырӑмлӑхё апатӑн пыҫӑк виҫине йышӑнаймасть-ха.

6. Шӑнса пӑсӑлни организма хавшатсах ҫитерет.

Аплах мар. Кашни шӑнса чирлемесерен организмра антителиасем йёркеленеҫҫё, вёсем иммун тытӑмне ҫирёплетеҫҫё. Ҫулталӑкра вунӑ хут шӑнса пӑсӑлни йёркеллех шутланать. Тӑтӑш-рах пулсан вара организм вӑй пухса ёлкёрей-мест. Ун пек чухне иммун тытӑмё хавшасах ҫитет, вӑйсӑр ўслёк те ўпке шыҫҫине куҫма пултарать.

Тимлё пулӑр

ПУҪНЕ ПЁКТЕРСЕ

Ачан сӑмсаран юн кайма пуҫласан пуҫне хыҫалалла ан яртарӑр. Ун пек вӑл хӑйён юнёпе чыхӑнма пултарать, ўсёрме пуҫлать. Юна чарасси те йывӑрланать. Ачана пуҫне малалла пёктермелле те юн каякан сӑмса шӑтӑкне пӳрнепе пусса хупламалла. Ҫапла майпа юн хытать, юхма пӑрахать.

НУМАЙ АН ЁҪТЕРЁР

Ача хӑсса кӑларчё тёк ӑна хӑй тем пекех ыйтсан та шыв нумай ан ёҫтерёр. Унсӑрӑн вӑл каллех хӑсма тытӑнё. Шёвек тӑтӑшрах, кашни 5-6 минутра 1-ер чей кашӑкё ёҫтермелле.

ЧАКАРМАЛЛА МАР

Тухтӑр ачана антибиотик ҫырса пачё пулсан унӑн виҫине тата ёҫтермелли вӑхӑтне хӑвӑр тёллён ан чакарӑр. Эмел витёмё ҫителёксёррине пула, чир паллисем ҫухалсан та, ӑна пуҫаракан микробсем пётмеҫҫё. Чир шала кайма, кӑткӑсланма пултарать.

Пёлтерёшлё ХУСКАНУРАН ПУҪЛАНАТЬ

Шкул ачин сывлӑхне ҫирёплетес тата ӑна сывӑ пурнӑҫ йёркине хӑнӑхтарас тёллевпе кашни куна тёрёс хӑнӑхтарусенчен пуҫлама 5 ҫак тёллёхе шута илни пёлтерёшлё.

1. Чи малтанах ачана сывлӑхшӑн кирлё йӑла-йёркене кулленхи тивёҫсен йышёнче уйрӑмах хахлама вёрентмелле. Вӑйӑ месле-чёпе усӑ курма пулать. Ача вӑйӑпа кӑсӑкланса ӑна куллен ҫӑтӑмсӑррӑн кётме пуҫлать. Хӑнӑху 21 кунра ҫирёпленсе ҫитет.

2. Ачана ирсерен сулхӑнрах шывпа /26-28 градусран пуҫласа/ пит ҫума хӑнӑхтарӑр. Кӑҫхине шыва кёртнё хыҫҫӑн 33-35 градус ӑшӑ шывпа тӑрӑх ярӑр, шыв температурина кунсерен 1-2 градус чакарса пырӑр.

3. Ут-пёве пиҫёхтерекен процедурӑсене сывӑ ачапа кӑна ирттермелле.

4. Ачана усӑ сывлӑшра ытларах пулма май туса памалла, унпа вӑрманна, юхан шыв хёрне час-часах каймалла. Пӳлёмсене кунне 4-5 хут усӑлтармалла. Пӳртри температура вӑтамран 22 градус пулсан лайӑх.

5. Ир-каҫ гимнастика тӑвасси йӑлана кёмелле. Ачан сывлӑхне кура усӑ курмалли килти сиплев физкультури мелёсем пирки тухтӑрпа канашлани вырӑнлӑ.

Ытму - хурав

МЁНЛЕ УЙӐРМАЛЛА?

Пепкен шӑнса чирлесен те, шӑл шӑтнӑ чухне те сунас пуҫланать. Ҫакна мёнле уйӑрмалла?

Н. ГРИГОРЬЕВА.

Хёрлё Чутай районё. Тимлёрех пулӑр. Пепкен шӑл тунисем кӑштах тӑртаннӑ, хёрелнё, сёлёки ытларах тухать пулсан, вӑл теттисене тӑтӑшх ҫавара хыпсан, ҫырткаласан – часах малтанхи шӑлсем курама пуслёҫ. Кун пек чухне сунас вӑйлӑ мар тата нумая пымасть, 1-2 кунран иртет.

Шӑнса чирлесен сываласи вӑтамран пёр эрнене тӑсӑлать. Ача ўсёрет, ҫывӑрса тӑнӑ тёлё сӑмси питёренет. Кирек мёнле пулсан та тухтӑра чёнмелле, мёншён тесен сунаспа температура ўсни шӑл тухма пуҫланипе пёр вӑхӑта лекнё шӑнса пӑсӑлнин палли пулма пултарать.

Ырӑ сёнӳсем АМАШЁ ҪУМНЕ

Тёттёмрен хӑракан, сёрле тӑтӑш вӑранса каякан ача сирёнпе юнашар выртса ҫывӑрсашӑн. Ан хирёслёр – ӑна питё япӑх, вӑл хӑйне амӑшёпе пёрле кӑна канлё тутать. Пёрле ҫывӑрма май килмесен пёчёкскерён юратнӑ теттине ачапа юнашар хурӑр, эсир ҫук чухне ӑна ҫак тетте хӳтёлессине палӑртӑр.

ҪАВӐРА-ҪАВӐРА

Пепке хӑй тёллён ҫаврӑнма вёреничен ӑна пёрре – пёр еннелле, тепре тепёр еннелле ҫавӑра-

Пулӑшу

ВӐРАНӐНӐ ХЫҪҪӐН

Ачан ўслёкне ҫемҫетме ирхине ҫывӑрса тӑрсан тата кӑнтӑрлахи ыйхӑ хыҫҫӑн ҫак хӑнӑхтарусене тутармалла.

Шӑрчӑк. Ача аллисене хул пуҫҫи шайёнче сарса тыттӑр та шӑрчӑк евёр «у-у-у...» тесе шӑхӑрса пӳлём тавра чуптӑр: малтан – хӑвӑрт, унтан – хусканӑва вӑрахлатса. Хӑнӑхтарӑва 10 ҫекунтарн пуҫласа 1 минута ҫитермелле.

Ҫёлен. Пукан айёпе 2-3 хут шуса тухтӑр.

Ҫавапа ҫулни. Ача сылтӑм еннелле, унтан сулахай еннелле ҫавапа ҫулнӑ чухнехи пек хусканусем тутӑр, сывласа кӑларнӑ май «ух!» тетёр. Кашни еннелле 2-4-шар хут.

Вутӑ ҫурни. Пӳрнесене хёреслентернё алӑсене пуҫ ҫийён, урасене хул пуҫҫисен сарлакӑшёнче тытмалла. Ача сывласа илнё май аллисене пуртта сулласа янӑ евёр хыҫалалла ярать. Унтан «у-у-у!» тесе сывласа кӑларнӑ чухне «вутӑ каскине ҫурать». 2-5 хут тумалла.

Салтак пек. Ача пӳлём тӑрӑх чёр куҫҫире хуҫлатнӑ урисене ҫӳлелле ҫёкесе парадри салтак пек уттӑр. Сӑмсапа сывламалла, ҫурӑма тӳрө тытмалла.

Сехет. Сылтӑмалла тайӑлнӑ май ача хыттӑн «тик!» тет, унтан сулахаялла тайӑлса ҫапла хыттӑн калать. Ҫурӑмё тӳрө пултӑр, аллисене пилёк ҫине хутӑр, урисене хул пуҫҫисен сарлакӑшёнче тыттӑр. 4-5 хут тумалла.

Мӑрьери ҫил. Ачана пукан ҫине лартмалла. Аллисемпе чёр куҫҫенчен тёревлентёр. Мӑрьери ҫил пек улатӑр: «фу-у-у...»

Асратытма

КУҪ ҪЫВӐХА КУҪАТЬ...

Шкула кайсан ачасенчен хӑшё-пёри мёншён тӑтӑшх чирлет-ха? Вёрёнүри йывӑрлӑх ачан психикине, ӑс-хӑкӑлне пыҫӑк витём кӳнипе пёрлех сывлӑха та хавшатма пултарать. Гигиенистсем час-часах тёл пулакан виҫё чире палӑртаҫҫё: вӑрах гастрит, куҫ ҫывӑхран ҫеҫ курни, кёлетке кукӑрӑлни. Ҫак чирсенчен мёнле хӳтёлемелле-ха?

Гастрит. Ирхи тата кӑнтӑрлахи апатсене ҫиессине тёрёс йёркелемелле. Хӑшёсем шкул столовайёнче апатланасшӑн мар. Кун пек юрамасть. Ашшё-амӑшён питё тимлё пулмалла, ача кунсерен пёр вӑхӑтра ҫитёр тесе тӑрӑшмалла. Урок тунӑ чухне ан ҫамласа лартӑр, тӑтӑшхх куҫкӑль е печени йӑтса ан ҫӳретёр.

Куҫ ҫивёчлёхне упраса хӑварма урок тумалли вырӑна тёрёс йёркелемелле: сётелпе пукан кёлетке ҫӳллёшёпе килёшсе тӑччӑр, ҫутӑ ҫителёклё пултӑр. Уроксен хушшинчи тӑхтӑвсенче, килте урок хатёрленё чухне куҫ валли гимнастика тумалла. Малтан куҫсене хытӑ хёсмелле, унтан чарса пӑхмалла – 4 хут тумалла. Чӳрече патне пырса

кӳршёри пӳрте, унтан кӑнтӑк ҫинчи пӑнча тинкерсе пӑхмалла. Куҫсене сылтӑмалла-сулахаялла, ҫӳлелле-аялалла ҫавӑрттармалла.

Ачан кёлетки кукӑрӑласран уйрӑмах асӑрханмалла. Тёрёс мар ларнипе вӑл чалӑшма пултарать. Парта хушшинче ларнӑ чухне ҫурӑм тӳрө пулмалла, янах шӑммине кӑштах антармалла. Ҫак хӑнӑхтару усӑллӑ: малалла пёшкёнмелле, хырӑм ҫине выртса пуҫпа хул пуҫҫисене ҫёклемелле. Кёлеткене тӳрө тытма хӑнӑхмалли мел – ҫурӑмпа стена ҫумне тӑни. Ура кёлипе, купарчапа, хул калакисемпе, ёнсепе стена ҫумне ҫыпӑҫсах тӑмалла. 2 минутран кёлетке тӳрёлёхне улӑштармасӑр малалла утса каймалла.

ҫавӑра хумалла, ҫурӑмне чёркенё ҫиттипе е ал шӑллипе тёревлемелле.

Чикен апратсан хырӑм ҫине хума юрать. Чёр куҫҫисене хуҫлатса хырӑмё патнелле туртсан тӳрлетме ан васкӑр. Пепке сисмесёрех хырӑмлӑх ыратнине лӑплантармалла майланса выртать.

ПЁРРЕМЁШ КУРНАХ

Пепкене суралсан малтанхи кунсенчех пиҫёхтерме тытӑнмашкӑн юрать. Кипкине улӑштарни те – усӑллӑ сывлӑш вани. Амӑшне ачан ҫиттине, подгузникне улӑштарма 1-2 минут та ҫителёклё. 3-4 эрнерен ҫак вӑхӑта 5 минут таран тӑсма юрать. Ҫак тӑхтӑв вӑхӑтёнче пепкене массаж тусан лайӑх.

Мест

ХĔЛЛЕХИ СИВĔРЕ ВĔРĔЛЕССĔ

ХĔЛЛЕХИ СИВĔ ТАПХАРТА ВĀРАХ ЧИРСЕМ ВĔРĔЛНИ ЧАС-ЧАСАХ ТĔЛ ПУЛАТЬ. АНСАТ ТЕСТ ҪИТĔВĔСЕНЕ ХУРАВЛАСА СЫПĀСЕН СЫВЛĀХĔ МĔНЛИНЕ ПĔЛМЕ ПУЛАТЬ.

1. Картлашкапа хăпарнă чухне чĕр куççисем ыратнине тутятăр.

Çапла – 10.
Аялалла аннă чухне кăна – 5.
Çук – 0.

2. Хăвăрт хускăлнă чухне чĕр куççисем, хăш чухне чавсасем те, шатăртатаççĕ.

Çапла, тата ыратнине тутятăп – 10.
Çапла, анчах ыратнине туймастăп – 3.
Çук – 0.

3. Ир енне сыпăсем сурнипе вăранса каятăр.

Çапла – 10.
Хăш чухне – 7.
Çук – 0.

4. Сире синоптисене итлени кирлĕ те мар, сыпăсем çанталăк улшăннине хайсемех чылай тĕрĕсрех пĕлтĕреççĕ.

Çапла, ку ман пирки каланиех – 10.
Çанталăк улшăнăвĕсем мана витĕм кўмеççĕ – 0.

5. Пуçра пурнăç анăçсăр иртет, сывăх сынсем те, ёçре те сире хакламаççĕ текен шухăшсем час-часах мĕлтлетсе илеççĕ. Кулленхи стрессене пула ывăнсах ситнине тутятăр.

Çапла – 10.
Хăш чухне – 5.
Çук – 0.

6. Чĕр куççисене тўре тытса малалла пĕшкĕнĕр. Ывăç тупанĕсемпе аста перĕнме пултартатăр?

Чĕр куççисене – 10.
Ура тунисене – 4.
Урайне – 0.

7. Тен, сирĕн кĕлетке виçи ытлашши.

Çапла, 20 килограмм ытларах – 15.
Çапла, 10 килограмм ытларах – 10.
Çук е 2-4 килограмм ытларах – 0.

8. Нумай хускануллă пурнăç йĕркине пăханатăр, куллен чылай вăхăт усăлса çўретĕр.

Çапла, спортсăр пурăнма пултараймастăп – 0.
Май килнĕ таран – 3.
Çук – 10.

Пĕтĕмлетў

0-28. Саламлатпăр, сирĕн сыпăсем сывă. Ку эсир сывă пурнăç йĕркине хисепленипе тата тĕрĕс апатланнипе сыханнă тесе çирĕплетме сăлтав сителĕклĕ. Лару-тăру тата нумай çул çакан пекех упранса юлтăр тесен ансат йĕркесене пурнăçлама ан манăр: компьютерпа ёçленĕ чухне сурăма тўре тытăр, кашни сехетре 10 минутлăх тăхав тăвăр, йывăр япаласене хăрах алăпа ан йăтăр. Сурăм шăммин сывлăхне упрама ортопеди матрасĕ çинче сывăрмалла.

29-56. Эсир малтанхи асăрхаттарусене асăрхамастăр пулин те, сурăм шăммипе сыпăсен сывлăхĕпе питĕ тимлĕ пулмалла. Вĕсем хавшама пуçланн сăлтавĕ тĕрĕс мар апатланни пулма пултартат. Пилĕк килограмм та пулин начарланма вăхăт. Сур çулта пĕрре пĕтĕмешле массаж тутармалла, ирсерен сыпăсем валли ятарлă хусканусен комплексне пурнăçламалла. Оптимист пулăр. Асчахсем артроз нервсем пăлханнипе те аталанма пултарнине палăртнă.

57-85. Лару-тăру чаплах мар, эсир сывлăх пирки пачах шухăшламастăр пулас. Сыпăсене пĕр тăхтамасăр медицина тĕрĕслевĕ кирлĕ. Унсăр пуçне начарланма мерăсем йышăнмалла, тулли кĕлетке сире йĕркеллĕ хускăлма та чăрмантарат вĕт. Ытлашши виçе сыпăсене, сурăм шăмминне пусарат, кăмăрчаксене хĕстерсе амантат, çавна пула сыпăсем ыратаççĕ, шатăртатаççĕ. Рационран тăварлă, тĕтĕмленĕ симĕçсене кăлармалла.

АСĂРХАННИ
ЫТЛАШШИ МАР

Хăшĕсем çав сын «вупăр» тенине илтсен кулаççĕ кăна, ку тĕшмеш тесе шухăшлаççĕ. Мĕншĕн тесен халăхра çўрекен халапсем тăрăх вăл усал вай, çынна сывăрнă чухне тапăнать, майран пăвать, юнне ёçме хăтланать.

Халапсене айккинче хăварар-ха, кулленхи пурнăç тĕслĕхĕсене тишкерер. Вупăр тесе эпир халăхра сиен тăвасшăн, чире ярасшăн сунакан çынсене калатпăр. «Вупăр карчăк» сăмах саврăнăшĕ те ахальтен çирĕпленмен паллах. Кĕвĕçеке, тарăхакан, ют пурлăха хапсăнакан, сахал япалапах /укça, тавар, кĕпе-тумтир/ сырлахман, йĕркеллĕ пурăнкансене курайман, хирĕçтерме тăрăшакан, ытти майпа сиен тăвакан çынсене çапла хаклаççĕ.

тăван пулсан та/ ячĕшĕн те пулин укça тыттарăр.

Кăмăла пăсакансем, чун илсеме юнашарах /ёçре, килте, кўршĕре/ пулма пултараççĕ. Вĕсемпе кĕрешме, сывлăха упрама тăрăшни пысăк пĕлтĕрешлĕ. Ку тĕлĕшпе сиплĕ ўсен-таран чейĕ пулăшат. Чĕре курăкĕнчен /пустырник/, пĕтнĕкрен /мята/, мелиссаран чей вĕретсе ёçмелле. В тата С витаминсемпе пуян пахча симĕç, улма-сырла питĕ усаллă.

Шута илĕр: хăвара хăвăr лăпка тытсан «вупăр» сын сире пысăк сиен тăваймĕ.

Çав вăхăтрах ана хайне те, уйрамах сирĕншĕн сывăх сын пулсан, пулăшмалла. Мĕншĕн тесен вупăр чунлă сыншăн канлĕх çук. Ана сиенлĕ йăласенчен, кĕвĕçулĕхрен, усал шухăшсенчен хăтарас тĕллевпе лăплантарма тăрăшмалла. Чиркĕве кайса сывлăх каçарттарма сĕнĕр. Тен, вăл ыра сунни ырапа таврăннине ас-танпа та, чĕрепе те туйса илме, тўрленме пултарĕ.

АЛ-УРА ЧĔТРЕСЕН

Çак амак апаратсан мелисса, чĕре курăкĕн /пустырник/, кушак курăкĕн /валериана/, женьшень, элеутерококк спирт настойкисене 20-шер тумлам, шăлан сырлин чейне сушар стакан ёçмелле. Унсăр пуçне сив чир курăкĕ /репейник аптечный, репешок/ ярса вĕретнĕ çара шыва ал-урана чиксе 20 минут лармалла. Мышăçсен вайсăрлăхĕнчен çак курăкран чей вĕретсе ёçмелле.

Реклама тата пĕлтерĕсем
УСЛУГИ

32. Наркомания. Анонимно. Консультация бесплатно. С 8 до 19 ч., сб., воскр., – с 8 до 13 ч. А.: Чеб., пр. Ленина, 56. Т. 552733. Лиц. ЛО 2101000928 МЗ СР РФ от 13.09.13 г. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

63. Известный Чебоксарский экстрасенс, маг, хиромант, астролог решает любые жизненные проблемы. Т. 89674743783.

257. Наркология. Т. 8-927-667-33-68. Лиц. 5001001230 от 8.06.2007г. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

КУПЛЮ

18. Бычков, телок, коров, лошадей. Т. 8-962-599-47-06.
587. Коров, бычков и лошадей. Т. 89030659909.

ПРОДАЮ

4. Пластиковые ОКНА. Низкие цены. Рассрочка. Замер, доставка – бесплатно. Т. 89875766562.

5. Блоки керамзитобетонные 20x20x40, 12x20x40, 9x20x40 пропаренные, гидро-вибропрессованные заводские от производителя – недорого; **цемент, песок.** Доставка. Разгрузка. Без выходных. Кассовый чек, документы. Т. 8-960-301-63-74.

20. Пластиковые ОКНА. Низкие цены. Найдёте дешевле – уступим. Без вых. Т. 89625989686.

22. ОКНА пластиковые, железные ДВЕРИ. Реально низкие цены. Гарантия. Т. 89871267170.

35. Блоки керамзитобетонные вибропрессованные, пропаренные. Дешево. Т. 8-937-386-66-29.

66. Заборы кованые. Т. 89276689587.

77. Теплицы: 3x6 – 12000 руб., 3x8 – 15000 руб. Доставка. Т. 48-16-54.

ВАР-ХЫРĂМ ЁÇНЕ
ЛАЙĂХЛАТМА

Сĕлĕ яшки

Вĕрекен шыва геркулес ямалла, вайсăр сулам çинче пĕр сехетрен кая мар, кĕрпе ирĕличченех, пĕçермелле. Марля е ала витĕр сăрăхтармалла. Унтан яшкана вĕреме кĕртмелле, тăвар хушмалла, кăштах сивĕсен шыв мунчинче пиçĕхтернĕ чĕрĕ çамарта саррипе сĕт хутăшне ярса пăтратмалла.

Рис яшки

Вĕрекен аш шўрпине сунă рис ярса 3 сехет пĕçермелле, сăрăхтармалла. Унтан вĕреме кĕртмелле, кăштах тăвар хушмалла.

Банан хушса

Шыва геркулес ярса пĕçермелле, кăштах тăвар тата услам су хушмалла. Чĕрĕ банана вилкăпа нимĕрлесе пăтта ярса пăтратмалла. Бананлă сĕлĕ пăтти пыршăлăх ёçне лайăхлатать, хырăмлăх язвине ўт илме пулăшат.

Кавăн пăтти

500 грамм кавăна тасатмалла, вăррисене, чĕлкĕмĕсене уйăрса илмелле. Кавăна таваткаллса вакламалла, кастрюле хумалла, сулам çине лартмалла, услам су тата 150 грамм сĕт хушмалла. Симĕç сĕмçелсен 2,5 апат кашăкĕ вĕр, рис е манна кĕрпи, кăштах тăварпа сахăр хушмалла. Вайсăр сулам çинче пăтрата-пăтрата пĕçерсе ситермелле.

Кĕрпе, улма-сырла

Сĕлĕ, тулă, ыраш, урпа кĕрписен хутăшне сурри таран пĕçермелле. Унтан шывне тăкмалла та кăштах сĕт хушмалла. Пăтă пиçсе ситсен унта вĕтетнĕ курагапа иçем ярса пăтратмалла.

Риспа пан улми

Рис пăттинне теркăланă пан улми хушмалла. Пан улми рисăн хытаракан витĕмне сĕмçетет, паха тутă кĕртет.

ПĔЛНИ
ПĂСМАСТЬ

■ Горчичникпа е эрехпе хунă компреспа çĕр кашмалла мар.

■ Компреса кашине 6-8 сехете хураççĕ.

■ Компреса илнĕ хыççăн унпа сипленĕ вырăна ашă япалапа витмелле.

■ Ашăтакан компреса тĕрĕс хуман пулсан вăл ашăтас вырăнне шăнтать.

■ Вĕри грелкăпа усă курас умĕн ана ал шăллипе чĕркемелле.

■ Типĕ ашăпа сипленмелле чухне тăвар кăна мар, кĕрпе, хайăр, тырă, хывăх паха витĕм кўреççĕ.

■ Горчица ваннипе сипленмелле пулсан ана шыва хулăн пусма хутаçпа ямалла, порошокне хайне кăна хушсан пиçсе кайма пулать.

«ХЫПАР»
Издательство
сўрчĕ автономн
учрежденийĕ

Сырăнмалли индекс: 11524

УЧРЕДИТЕЛЬ:
«ХЫПАР» ИЗДАТЕЛЬСТВО СЎРЧĔ» АВТОНОМИ УЧРЕЖДЕНИЙĖ

Директор-тĕп редактор
А.П. ЛЕОНТЬЕВ
Редактор
А.Х. ЛУКИЯНОВА

Хăçата Федерацин сыхану, информаци технологийĕсен тата массăллă коммуникацисен сферинчи надзор службинче /Роскомнадзор/ 26.04.2013 ç. ПИ ФС77-53798 №-не регистрациленĕ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ:
428019, Шупашкар хули, Иван Яковлев прос-
пекчĕ, 13, Пичет сўрчĕ, III хут, «Сывлăх».
ЫЙТСА ПĔЛМЕЛЛИ ТЕЛЕФОНСЕМ: 56-03-04, 56-00-67.
коммерци дирекцийĕ:
28-83-70,
56-20-07 – инспекторсем.
pop408@rambler.ru

Факс: /8352/
28-83-70.
Электрон
почти:
hypar@mail.ru

Пичете графикпа 18 сехетре алă пусмалла, 16 сехетре алă пуснă.
Хăçата «Хыпар» Издательство сўрчĕ» АУ техника центрĕнче калăпланă,
«Чăваш Ен» ИПК АУО типографийĕнче пичетленĕ, 428019, Шупашкар хули,
И.Яковлев проспекчĕ, 13. 56-00-23 – издательство директорĕ.
Тираж 7364. Заказ 411.